

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca, PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. v právnej veci navrhovateľa: **A.**, nar. X., naposledy v zahraničí bytom: I., zastúpený Advokátskou kanceláriou Š. s.r.o., M., proti odporcovi: **Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky – Migračný úrad**, so sídlom Pivonková č. 6, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu ČAS: MU-169-18/PO-Ž-2010 zo dňa 9.7.2010 na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz/41/2010-114 zo dňa 8. júna 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Saz/41/2010-114 zo dňa 8. júna 2011 **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu ČAS: MU-169-18/PO-Ž-2010 zo dňa 9.7.2010 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

Odporca je **p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v sume 704,65 € k rukám jeho právneho zástupcu Advokátska kancelária Š., s.r.o. M. v lehote troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

I.**Predmet veci**

Krajský súd v Košiciach rozsudkom uvedeným vo výroku tohto rozhodnutia potvrdil rozhodnutie ČAS: MU-169-18/PO-Ž-2010 zo dňa 9.7.2010, ktorým odporca navrhovateľovi podľa § 13 ods.1 a § 20 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z.z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení (ďalej len zákon o azyle) neudelil azyl a podľa § 13c ods. 1 a § 20 ods. 4 neposkytol doplnkovú ochranu. O trovách rozhodol krajský súd tak, že účastníkom ich náhradu nepriznal.

Krajský súd vo svojom odôvodnení uviedol, že sa opätovne zaoberal všetkými námietkami navrhovateľa, uplatnenými navrhovateľom v podanom opravnom prostriedku a postup odporcu považuje v celom rozsahu za správny, v súlade so zákonom o azyle.

K námietke týkajúcej sa vzťahu k neudeleniu azylu uviedol, že samotná existencia navrhovateľových obáv z prenasledovania, bez objektivizácie opodstatnenosti týchto obáv, v azylovom konaní nezakladá relevantný dôvod pre udelenie azylu. Pritom zákon vyžaduje, aby opodstatnená obava z prenasledovania bola vyvolaná konkrétnymi dôvodmi, ktorých konkretizovanie je v záujme žiadateľa. Subjektívny pocit navrhovateľa a navrhovateľove obavy ale neboli získanými dôkazmi ani v jednom prípade objektivizované. Krajský súd sa preto stotožnil s odôvodnením odporcu a na podrobnosti v plnej miere odkázal. Navrhovateľ v priebehu konania neuviedol a ani nekonkretizoval žiaden zo zákonných dôvodov prenasledovania v krajine pôvodu v zmysle ustanovenia § 8 zákona o azyle, ktorý by odôvodňoval opodstatnené obavy z prenasledovania jeho osoby. Odporca preto podľa názoru krajského súdu nepochybil, ak v odôvodnení rozhodnutia otázku obáv z prenasledovania z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle bližšie nekonkretizoval a len konštatoval, že navrhovateľ nebol prenasledovaný z dôvodu rasy, národnosti, náboženstva, z dôvodu zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Povinnosť zistiť skutočný stav vecí má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré navrhovateľ v priebehu konania uviedol. Právo na azyl nie je právo nárokové. Správny orgán nemá povinnosť, domýšľať si právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom o azyl neuplatnené a vykonávať k týmto dôvodom skutkové zistenia v správnom konaní. Odporca si zadovážil do spisu informácie z rôznych zdrojov a podľa názoru krajského súdu nepochybil,

ak po posúdení žiadosti navrhovateľa, informácií poskytnutých navrhovateľom, ako aj ďalších zadovážených dôkazov dospel k záveru, že skutočnosti uvádzané navrhovateľom nemožno považovať za dôvody na udelenie azylu. Navrhovateľ nepreukázal ani to, že by mu verejná moc v krajine pôvodu odoprela poskytnúť pomoc v prípade, ak by o riešenie svojho udávaného problému skutočne mal záujem, o riešenie tvrdených problémov v Ruskej federácii sa ani nepokúsil. Navrhovateľ sa len zmienil o údajnej problémovej situácii s ľuďmi vo vojenských uniformách, o údajnom vyhrážaní sa z ich strany, pričom žiadne ďalšie dôvody na odôvodnenie svojej žiadosti v priebehu celého konania bližšie neuviedol a nešpecifikoval. Svoju situáciu neriešil a to zdôvodnil len zlou skúsenosťou jeho známeho.

K namietanej nedôveryhodnosti krajský súd uviedol, že posudzovanie dôveryhodnosti tvrdení žiadateľa o udelenie azylu je výsledkom hodnotiaceho procesu a úvah správneho orgánu o osobnosti žiadateľa o azyl, s prihliadnutím k miere reálnosti a vierohodnosti ním uvádzaných dôvodov jeho odchodu z krajiny pôvodu, a to v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu. Krajský súd ďalej zdôraznil, že konanie o udelenie azylu je osobitné najmä tým, že žiadateľ je spravidla v dôkaznej núdzi, nie je schopný podprieť svoje vyhlásenie dokladmi alebo inými dôkazmi, preto posúdenie dôveryhodnosti príbehu, ktorý predostiera odporcovi, závisí predovšetkým od posúdenia dôveryhodnosti jeho osoby, ktorú si odporca o navrhovateľovi vytvára v priebehu celého administratívneho konania. Jeho vyhlásenia preto musia byť ucelené a rozumné, nesmú protirečiť všeobecne známym faktom o krajine pôvodu a svojim konaním navrhovateľ nesmie zadávať dôvod na spochybňovanie svojej osoby. V navrhovateľom prípade tu neboli len nepatrné nezrovnalosti alebo len omylom uvedené a vysvetlené nejasnosti v jeho tvrdeniach, ale zásadné rozpory vo výpovediach navrhovateľa a jeho manželky, ktoré odporca rozpoznal i bez potreby vykonania následného doplňujúceho pohovoru.

K námietke navrhovateľa ohľadne faktu, prečo odporca v prípade navrhovateľa nerozhodol zamietnutím navrhovateľovej žiadosti ako zjavne neopodstatnenej, krajský súd uviedol, že odporca učinil správne, ak považoval za potrebné i napriek ním zistenej nedôveryhodnosti navrhovateľa v záujme samotného navrhovateľa podrobne preskúmať navrhovateľom tvrdené obavy a možnosť udelenia, respektíve neudelenia azylu či poskytnutia alebo neposkytnutia doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky.

K otázke doplnkovej ochrany krajský súd uviedol, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u ktorých by bolo z dôvodov taxatívne uvedených v zákone neúnosné, neprimerané či inak nežiaduce požadovať ich vycestovanie. Určujúce sú tu do značnej miery práve tvrdenia samotného žiadateľa, z ktorých je potrebné vychádzať. Podľa názoru krajského súdu odporca postupoval správne, keď navrhovateľovi neposkytol doplnkovú ochranu. V jeho prípade žiadna informácia nenasvedčovala tomu, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený mučeniu, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu a nebol dôvod sa teda ani domnievať, že by bol následne v Ruskej federácii, v Čečensku vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia v zmysle § 2 písm. f) zákona o azyle. K namietanému mylnému označeniu pána G. ako predsedu asociácie čečenských sociálnych a kultúrnych zväzov, žijúcich v Moskve, pričom ide o predsedu jej výkonného výboru, krajský súd priznal toto pochybenie, ale konštatoval, že takéto mylné uvedenie neznehodnocuje a neznevažuje zaobstarané informácie o krajine pôvodu navrhovateľa do takej miery, aby išlo o nerelevantné a nedôveryhodné informácie. Krajský súd si navyše zadovážil aj ďalšie relevantné, dôveryhodné a časovo aktuálne správy o krajine pôvodu navrhovateľa od Dokumentačného strediska Krajského súdu v Košiciach. Tieto správy v plnom rozsahu potvrdili tvrdenia odporcu ohľadom neexistencie hrozby vážneho bezprávia v zmysle § 2 písm. f) zákona o azyle a dosvedčili, že v Čečensku podľa aktuálnych správ v porovnaní s uplynulými rokmi došlo vo všeobecnosti k poklesu násilia.

Krajský súd na záver ešte dodal, že navrhovateľ sa dňa 5.5.2011 nevrátil do Pobytového tábora v Opatovskej Novej Vsi, čo nasvedčuje tomu, že navrhovateľ nemá skutočný záujem o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany na území Slovenskej republiky.

II.

Stručné zhrnutie argumentácie odvolacích dôvodov navrhovateľa

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ prostredníctvom svojho zástupcu odvolanie, v ktorom uviedol, že s uvedeným rozsudkom v celom rozsahu nesúhlasí z dôvodov uvedených v § 205 ods. 2 písm. f) OSP, teda z dôvodu, že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

K otázke nedôveryhodnosti navrhovateľa uviedol, že odporca nijakým spôsobom nekonfrontoval tvrdenia navrhovateľa so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu navrhovateľa, iba porovnal výpovede navrhovateľa a jeho manželky, zistil v nich rozdiely a navrhovateľa označil za nedôveryhodného. Porovnaním výpovedí preto nemal ako bez ďalšieho zistiť, na ktorej strane nezrovnalosti vznikli. Nie je úlohou súdu nahrádzať a dopĺňať odporcovu správnu úvahu a zisťovanie skutočného stavu veci. Tvrdenie súdu, že odporca nepochybil, ak sa zamerlal na skúmanie výpovede manželky navrhovateľa, nie je podľa názoru navrhovateľa zrozumiteľné. Na jednej strane tvrdí, že skúmanie dôveryhodnosti vychádza najmä z konfrontácie tvrdení so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu žiadateľov o azyl, na strane druhej konštatuje, že samotné rozpory vo výpovediach navrhovateľa a jeho manželky boli spôsobilé vyvolať nedôveryhodnosť navrhovateľa. Nie je zrejmé ani to, ako súd dospel k záveru, že nezrovnalosti medzi výpoveďami svedčia o nedôveryhodnosti navrhovateľa, ak k tomuto relevantne nemohol dospieť ani odporca. Podľa navrhovateľa odporca nedostatočne zisťoval skutočný stav veci a je preto nepochopiteľné ako mohol súd jeho rozhodnutie potvrdiť.

K dôvodom neudelenia azylu navrhovateľ uviedol, že odporca sa vo svojom rozhodnutí podrobne venuje údajnej nedôveryhodnosti navrhovateľa a k samotnej otázke azylu sa odporca obmedzuje iba na konštatovanie, že dospel k záveru, že podmienky na udelenie azylu v prípade navrhovateľa splnené neboli a ďalej sa venoval len všeobecného opisu inštitútu azylu. Z jedinej vety v poslednom odseku na tretej strane jeho rozhodnutia, kde je uvedené, že v prípade, ak by aj navrhovateľ nebol nedôveryhodný, nespĺňal by podmienky na udelenie azylu, nemožno považovať za dôvod neudelenia azylu na území Slovenskej republiky, nakoľko ide iba o podružné a najmä ničím neodôvodnené konštatovanie, ktoré iba dopĺňa podrobnú analýzu odporcu o pochybnej dôveryhodnosti navrhovateľa. Ak odporca neudelil navrhovateľovi azyl iba z dôvodu jeho nedôveryhodnosti, podľa navrhovateľa tak vybočil z medzí zákona o azyle. Navyše výrok rozhodnutia odporcu nekorešponduje s odôvodnením, nakoľko výrokom odporca neudelil navrhovateľovi azyl a neposkytol mu doplnkovú ochranu, odôvodnil ho však ako rozhodnutie, ktorým sa žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky zamietla ako zjavne neopodstatnená podľa § 12 ods. 2 písm. b) zákona o azyle. Ak by bol odporca presvedčený o navrhovateľovej nedôveryhodnosti, mal jeho žiadosť zamietnuť ako zjavne neopodstatnenú. Aj v prípade rozhodnutia o zamietnutí žiadosti ako zjavne neopodstatnenej má odporca povinnosť skúmať, či nie sú splnené podmienky na udelenie azylu, či poskytnutie doplnkovej ochrany.

Len v prípade nesplnenia týchto podmienok s súčasnej nedôveryhodnosti cudzinca možno vydať rozhodnutie podľa § 12 ods. 2 písm. b) zákona o azyle. Z Kritérií a postupov pri udeľovaní štatútu utečenca vyplýva, že pojem opodstatnené obavy z prenasledovania zahŕňa subjektívny prvok, ktorým je strach a objektívny prvok, ktorý predstavuje situácia v krajine pôvodu. Žiadatelia o azyl sa nachádzajú v dôkaznej núdzi a nie vždy dokážu preukázať a podložiť svoje tvrdenia. Navrhovateľ dostatočne prezentoval svoje obavy z prenasledovania a nie je jeho úlohou tieto objektivizovať. To je úlohou odporcu. Až po objektivizácii obáv navrhovateľa môže odporca skonštatovať, že nie je naplnený niektorý z dôvodov na udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Rovnako navrhovateľ nemá povinnosť uviesť dôvod prenasledovania doslovne v súlade s ustanoveniami zákona o azyle. Odporca má povinnosť sám zhodnotiť, či dôvody uvedené navrhovateľom nemožno subsumovať pod niektorý so zákonom stanovených dôvodov na udelenie azylu.

K neposkytnutiu doplnkovej ochrany navrhovateľ uviedol, že z rozhodnutia odporcu rovnako ani zo spisového materiálu nevyplýva, že by odporca v prípade navrhovateľa dostatočne zistil skutočný stav vecí vo vzťahu k aktuálnej situácii v krajine pôvodu navrhovateľa. Nepresnosť v označení funkcie H. G. nie je podľa navrhovateľa nepatrná nezrovnalosť a preto všetky informácie použité v súvislosti s ním nemožno považovať za dôveryhodné. Na žiadny iný podklad rozhodnutia odporca vo svojom rozhodnutí nepoukázal. Krajský súd uviedol, že pán G. nie je prezidentom asociácie, ale predsedom jej výkonného výboru, úlohou súdu ale nie je nahrádzať odôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu, resp. ho opravovať. Navyše ide skôr o organizáciu prokadyrovskú a promoskovskú a ich informácie nemožno považovať za objektívne. Krajský súd si zadovážil aj ďalšie správy o krajine pôvodu. Oprávnením ani povinnosťou súdu však nie je ani dopĺňať zisťovanie skutočného stavu vecí realizovaného odporcom. Ak sa súdu javilo zisťovanie skutočného stavu vecí zo strany odporcu nedostatočné, mal jeho rozhodnutie zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie. Navrhovateľ ďalej zdôraznil, že napriek obsahu spisového materiálu, odporca sa v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberal iba informáciami získanými v rozhovore s H. G. Na iný podklad rozhodnutia nepoukazoval. Nie je dôležité to, čo je obsahom spisového materiálu, podstatné je to z čoho reálne odporca pri rozhodovaní vychádza.

Navrhovateľ má odôvodnenú obavu z prenasledovania a z návratu do krajiny pôvodu. Rozdiely vo výpovediach jeho a jeho manželky nie sú závažné, nie je jasné na ktorej strane vznikli

a na strane odporcu nebol žiaden pokus o ich odstránenie. Odporca sa pri zisťovaní skutočného stavu veci dopustil viacerých pochybení a jeho rozhodnutie nie je v súlade s obsahom ním zhromaždených správ o krajine pôvodu navrhovateľa. Ak krajský súd rozhodnutie odporcu potvrdil, nesprávne právne tým posúdil vec a ukrátil tým navrhovateľa na jeho právach.

V závere navrhovateľ žiadal Najvyšší súd Slovenskej republiky, aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie a zároveň, aby uložil odporcovi nahradiť navrhovateľovi trovy konania, ktoré si vyčísli.

III.

Stručné zhrnutie vyjadrenia odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že tak ako je v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uvedené, navrhovateľ počas konania uviedol, že v Čechensku mal problémy s políciou, na inom mieste uviedol, že to boli osoby vo vojenských uniformách, ktorá ho mala údajne zadržať po návšteve u kamaráta, ktorý je podnikateľom v naftovom priemysle. Polícia, ktorá mala vykonať v kamarátovom byte prehliadku, ho následne zadržala a pod hrozbou žiadali, aby podpísal vyhlásenie, že boli u neho nájdené zbrane a drogy. Navrhovateľ takéto vyhlásenie nepodpísal, avšak prostredníctvom príbuzných mal odovzdať týmto údajným policajtom 5 000,-USD. Ako je z uvedeného vidieť, a ako to vyplýva aj z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, dôvodom neudelenia azylu menovaného nebolo jeho vyhodnotenie odporcom ako nedôveryhodnej osoby, ale tá skutočnosť, že nebolo preukázané že v krajine pôvodu bol prenasledovaný z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle. Konanie neznámych osôb, vydávajúcich sa za policajtov či vojakov, nenaplnilo charakter prenasledovania z dôvodov uvedených v tomto ustanovení, ale mohlo ísť o konanie kriminálneho charakteru, s cieľom vydierať navrhovateľa a jeho kamaráta. Táto skutočnosť bola dôvodom na neudelenie azylu navrhovateľovi, a nie je jeho nedôveryhodnosť, ktorú odporca v odôvodnení napadnutého rozhodnutia skonštatoval. Povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 správneho poriadku má odporca len v rozsahu dôvodov, ktoré navrhovateľ v priebehu správneho konania uviedol. Zo žiadneho ustanovenia zákona o azyle ani správneho poriadku nemožno vyvodiť, že správny orgán má povinnosť, aby si sám domýšľal právne relevantné dôvody na udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a vykonával k týmto dôvodom

dokazovanie v správnom konaní. Ak teda odporca v predmetnom konaní vychádzal iba z dôvodov uvádzaných samotným navrhovateľom, postupoval vecne správne a zákonne.

Pokiaľ ide o neposkytnutie doplnkovej ochrany navrhovateľovi, odporca uviedol, že je zrejmé, že navrhovateľ neuviedol a nepreukázal ani jeden z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle.

Odporca je tak ako krajský súd, aj naďalej toho názoru, že navrhovateľ v priebehu konania, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, ani jeho právny zástupca v opravnom prostriedku, neuviedli a nepreukázali také skutočnosti, ktoré by ho oprávňovali vydať rozhodnutie o udelení azylu, resp. rozhodnutie o poskytnutí doplnkovej ochrany, a má za to, že správny orgán objektívne a individuálne posúdil všetky relevantné okolnosti týkajúce sa predmetnej veci. Zistil, že navrhovateľ uvádzal iné skutočnosti ako tie, ktoré sú uvedené v § 8, 10, 13a alebo 13b zákona o azyle, a preto považuje napadnutý rozsudok krajského súdu za vecne správny a za vydaný v súlade so zákonom o azyle a Ženevským dohovorom z r. 1951 o právnom postavení utečencov.

Preto navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky potvrdil rozsudok krajského súdu a tým aj rozhodnutie odporcu ako vecne správne a zákonné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku) preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne päť dní vopred na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 27. septembra 2011 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov,

z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

Podľa § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Podľa § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa § 10 zákona o azyle ministerstvo na účel zlúčenia rodiny udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi azylanta, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď azylant odišiel z krajiny pôvodu a azylant so zlúčením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom azylanta alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, ak s tým azylant vopred písomne súhlasí. (ods. 1)

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo udolí azyl osobám uvedeným v odseku 1, len ak ide o zlučenie rodiny s azylantom, ktorému bol azyl udelený podľa § 8 (ods. 3).

Ministerstvo udolí azyl aj dieťaťu narodenému azylantke na území Slovenskej republiky, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 4).

Podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudolí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo § 10.

Podľa § 13a zákona o azyle ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ktorému neudelilo azyl, ak sú vážne dôvody domnievať sa, že by bol v prípade návratu do krajiny pôvodu vystavený reálnej hrozbe vážneho bezprávia, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 13b zákona o azyle ministerstvo na účel zlučenia rodiny poskytne doplnkovú ochranu ak tento zákon neustanovuje inak,

- a) manželovi cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, ak manželstvo trvá a trvalo aj v čase, keď cudzinec odišiel z krajiny pôvodu a tento cudzinec so zlučením vopred písomne súhlasí,
- b) slobodným deťom cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, alebo osoby podľa písmena a) do 18 rokov ich veku alebo
- c) rodičom slobodného cudzinca, ktorému sa poskytla doplnková ochrana podľa § 13a, mladšieho ako 18 rokov. (ods. 1)

Žiadatelia uvedení v odseku 1 sa počas konania o udelenie azylu musia zdržiavať na území Slovenskej republiky (ods. 2).

Ministerstvo poskytne doplnkovú ochranu aj dieťaťu narodenému na území Slovenskej republiky cudzinke, ktorej sa poskytla doplnková ochrana, ak je splnená povinnosť podľa § 4 ods. 5 (ods. 3).

Podľa § 13c ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neposkytne doplnkovú ochranu žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 13a alebo § 13b.

Podľa § 20 ods. 4 zákona o azyle ak ministerstvo rozhodne o neudelení azylu alebo o odňatí azylu, okrem odňatia azylu podľa § 15 ods. 2 písm. i), rozhodne tiež, či cudzincovi poskytne doplnkovú ochranu.

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o neudelení azylu navrhovateľovi na území SR a o neposkytnutí doplnkovej ochrany, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie odporcu, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa v opravnom prostriedku a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia odporcu.

Z administratívneho spisu je zjavné, že odporca vykonal v konaní dokazovanie procesne legálnymi dôkazmi, a to výsluchom navrhovateľa a obsahom správ o krajine pôvodu (Správa o ľudských právach 2009: Rusko, vydaná Úradom pre demokraciu, ľudské práva a prácu USA z 11. marca 2010, Správa spoločnej prieskumnej misie z 10. septembra 2009, Správa zo zisťovacej misie do krajiny Ruská federácia v dňoch 28. februára až 5. marca 2010) z ktorých vyhodnotil a stručne popísal súčasnú politicko-spoločenskú situáciu v krajine pôvodu so zameraním na dôvody, pre ktoré navrhovateľ žiadal o udelenie azylu a o poskytnutie doplnkovej ochrany.

Z dotazníka žiadateľa o udelenie azylu vyplynulo, že Čečensko opustil, pretože mal problémy s políciou v meste Groznyj. Pred viac ako pol rokom ho jeho známy A.. pozval k nemu na návštevu. Okolo polnoci potom zaklopalo na dvere bytu asi 8-9 ľudí vo vojenských uniformách a urobili domovú prehliadku. Známy to vysvetľoval tak, že to urobili za účelom, aby od neho mohli dostať peniaze. Odviezli ich do nejakého bývalého vojenského skladu a oddelene ich vypočúvali. Na ruky mu dali putá, ruky mal za chrbtom v putách, zhodili ho na zem, do ruky mu dali pištoľ, aby na ňom boli jeho odtlačky a chceli aby tiež podpísal vyhlásenie, že uňho zadržali drogy a zbrane. Navrhovateľ vyhlásenie nepodpísal. Prepustili ich na obed na druhý deň. Potom sa dozvedel, že známy podpísal pod nátlakom vyhlásenie, že uňho našli zbrane a drogy. Po prepustení im povedali, že im majú priniesť peniaze, on 5 000,-USD a jeho známy 30 000,-USD.

Potom sa skrýval u vzdialených príbuzných v prímestskej časti Grozného. Príbuzní sa s nimi kontaktovali a odovzdali im peniaze asi o dva tri dni, aby ho nechali na pokoji. Počas nátlaku naňho im povedal, že príde deň, keď im to vráti, pretože ho neoprávnene obviňujú v držaní zbraní a drog. Prostredníctvom jeho príbuzných mu odkazovali, že ho buď znova uväznia alebo vstúpi do radov Kadyrovskej vojenskej jednotky. V takom prípade vypracovávajú evidenčný list s osobnými údajmi a s poznámkou, že ide o občana bývalého domobranca, ktorý využil amnestiu a ktorý dobrovoľne vstupuje do kadyrovskej vojenskej jednotky. Ten potom posielajú do Moskvy. Zmysel je aj v tom, že si robia zásluhy a získavajú finančnú odmenu, že chytili a na kadyrovskú stranu naverbovali bývalého domobranca. Ak by chcel človek potom z takejto jednotky vystúpiť, tak ho automaticky obvinia z protiruského odboja, za čo hrozí trest odňatia slobody na 15 rokov. Preto sa po rozhovore s mamou, ktorá mu povedala, že nemá vstúpiť do tejto jednotky rozhodol, že odíde do zahraničia. Bol v telefonickom kontakte s príbuznými a tí mu povedali, že táto jednotka sa informovala kde je. Manželka vedela o jeho problémoch len okrajovo. Priamo do kontaktu s uvedenými jednotkami už neprišiel. Navrhovateľ ďalej uviedol, že sa neobrátil na žiaden štátny orgán, nakoľko vedel ako pochodil jeho známy A., ktorý sa pokúsil riešiť podobný problém cez políciu a zdravotnícke zariadenie. Do nemocnice išiel na to, aby získal lekársku správu o zraneniach spôsobených bitím, čo mu odmietli vystaviť. Polícia odmietla prijať hlásenie o udalosti. Mal tri možnosti ako vyriešiť tento problém. Vstúpiť do kadyrovskej ozbrojenej jednotky, alebo platiť alebo odísť do zahraničia. Neuvažoval ani o presťahovaní inde v rámci Čechenska, prípade Ruskej federácie, pretože v inej časti Čechenska by ho našli a v Ruskej federácii tiež nie, pretože Čechenci tam nie sú obľúbení v dôsledku teroristických činov a takisto ako Čechenec by ťažko dostal prácu. V Ruskej federácii Čechencov neprihlasujú na pobyt alebo iba s veľkými ťažkosťami. Na otázku prečo nepožiadali o azyl najbližšiu možnú krajinu, odpovedal, že chceli ísť do krajiny Európskej únie. Spolu s ním odišla aj manželka s dieťaťom, ktorá ho nasledovala. V prípade návratu sa obáva, že by musel doživotne platiť alebo by mu hrozilo väzenie. Na záver navrhovateľ dodal, že o udelenie azylu žiada aj preto, lebo by chcel, aby jeho dieťa vyrastalo v právnom štáte. V záujme jeho rodiny by chcel, aby mohli žiť v bezpečnej a usporiadanej spoločnosti. Na otázku prečo v zápisnici o podaní vysvetlenia na OA PZ Humenné zo dňa 11.4.2010 uviedol, že o azyl žiada s politických dôvodov, nakoľko v Ruskej federácii – Čechensku je nestabilná situácia uviedol, že tie problémy o ktorých vypovedal, považuje za dôsledok nestabilnej situácie a celkovej zlej politickej situácie v krajine.

Navrhovateľ požiadal o azyl 11. apríla 2010 po tom, ako bol hliadkou Oddelenia hraničnej kontroly PZ Vyšné Nemecké kontrolovaný na zastávke SAD v obci Krčava okr. Sobrance. Súčasne s ním požiadala o azyl aj jeho manželka s maloletou dcérou. Odporca vydal následne rozhodnutie ČAS: MU-169-18/PO-Ž-2010 zo dňa 9.7.2010, ktorým navrhovateľovi neudelil azyl a neposkytol doplnkovú ochranu.

Proti tomuto rozhodnutiu podal navrhovateľ prostredníctvom svojho zástupcu opravný prostriedok. Krajský súd v Košiciach rozhodnutím 5Saz/41/2010-40 zo dňa 24. novembra 2010 napadnuté rozhodnutie odporcu potvrdil, nakoľko podľa krajského súdu odporca v konaní dostatočne zistil skutkový stav veci a vysporiadal sa so všetkými skutočnosťami uvádzanými navrhovateľom počas azylového konania a následne rozhodol správne a zákonne.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu sa navrhovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolal. Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím rozhodnutím č. k. 1Sža/11/2011 zo dňa 8. marca 2011 zrušil rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, pretože krajský súd sa nevysporiadal s podstatnými námietkami navrhovateľa a nezaujal k nim žiadne stanovisko, a preto sa záver krajského súdu javil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako predčasný. Rozhodnutie krajského súdu bolo podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť, zistenie skutkového stavu bolo nedostatočné a rozhodnutie nebolo dostatočne odôvodnené.

Krajský súd následne opätovne preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a vydal rozhodnutie č. k. 5Saz/41/2010-114 zo dňa 8. júna 2011, ktorým rozhodnutie odporcu opätovne potvrdil.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odporcu vyplýva, že odporca po komplexnom posúdení žiadostí, informácií poskytnutých žiadateľom ako aj ďalších zadovážených dôkazov dospel k záveru, že skutočnosti uvádzané navrhovateľom nie je možné považovať za dôvody

na udelenie azylu. Navrhovateľ v konaní ani raz neuviedol, že by sa obával prenasledovania z dôvodov vymenovaných v § 8 písm. a) a b) zákona o azyle, t. j. opodstatnených obáv z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Rovnako nepreukázal, že by mu verejná moc v krajine pôvodu odoprela poskytnúť pomoc. Dokonca sa o to ani nepokúsil.

Navrhovateľ vo svojej žiadosti najprv uviedol, že mal problémy s políciou, avšak ďalej uviedol, že problémy mal s osobami vo vojenských uniformách. Toto tvrdenie nemusí byť pravdivé, nakoľko manželka menovaného v dotazníku zo 14. apríla 2010 viackrát uviedla, že manžel mal problémy s neznámymi mužmi. Problémom malo byť požadovanie 5 000,-USD, ktoré údajne tri dni po jeho prepustení, po ktorom sa začal skrývať, odovzdali jeho vzdialení príbuzní. Ani to nemusí byť pravda, nakoľko manželka uviedla, že peniaze im odovzdal osobne. Taktiež uviedla, že neznámi muži od neho požadovali pod hrozbou smrti celej rodiny opakovane peniaze. Údajne bola jedenkrát svedkom, keď od navrhovateľa požadovali neznámi muži pred ich domom peniaze. To však podľa odporcu nekorešponduje s informáciou od navrhovateľa, že po jeho prepustení sa skrýval. Rovnako neuviedol, že by sa opakovane stretol s týmito ľuďmi a ani údajné hrozby usmrtenia rodiny nespomenul. Menovaný uviedol, že prostredníctvom jeho príbuzných mu mali odkazovať, že ho buď uväznia, alebo vstúpi do Kadyrovskej vojenskej jednotky. Naproti tomu jeho manželka uviedla, že pokiaľ im nedá peniaze, tak ho uväznia, alebo pôjde do hôr ako domobranec. Pričom rozdiel medzi domobrancami a Kadyrovskou jednotkou je všeobecne známy. Porovnaním výpovedí navrhovateľa a jeho manželky sa zistili rozdiely v opise udalostí, ktoré boli dôvodom pre ich odchod z krajiny pôvodu, teda podstatných udalostí. Nejedná sa o nepatrné nezrovnalosti alebo omylom vysvetlené nejasnosti v tvrdeniach, ale ide o zásadné rozpory vo výpovediach. Preto osobu navrhovateľa nepovažuje odporca za dôveryhodnú. Odporca ale skonštatoval, že aj v prípade, keby odôvodnenie žiadosti navrhovateľa bolo vyhodnotené ako dôveryhodné, navrhovateľ nebol prenasledovaný z dôvodu rasy, národnosti, náboženstva, z dôvodu zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine. Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom o azyle vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom udaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu

podľa § 8 zákona o azyle je viazané na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu.

Vzhľadom na to, že neboli splnené dôvody na udelenie azylu, posúdil odporca či navrhovateľ spĺňa dôvody na poskytnutie doplnkovej ochrany.

Odporca k otázke doplnkovej ochrany uviedol, že jej zmyslom a účelom je poskytnúť subsidiárnu ochranu a možnosť legálneho pobytu na území SR tým žiadateľom o medzinárodnú ochranu, ktorým nebol udelený azyl, ale u nich by bolo (z dôvodov taxatívne uvedených v zákone o azyle) neúnosné, neprimerané či inak nežiadúce požadovať ich vycestovanie. Keďže sa aplikácia tohto inštitútu doplnkovej ochrany viaže k objektívnym hrozbám po prípadnom návrate žiadateľa do krajiny pôvodu, teda čiastočne k iným skutočnostiam nastávajúcim v odlišnom čase než v prípade aplikácie inštitútu azylu, sú pri rozhodovaní o udelenie či neudelenie doplnkovej ochrany do značnej miery určujúce tvrdenia samotného žiadateľa. V tvrdeniach navrhovateľa ale odporca nezistil závažné a potvrdené dôvody pre bezprostrednú a reálnu hrozbu vážneho bezprávia, tak ako je definovaná v ustanovení § 2 písm. f) zákona o azyle. Preto mu doplnkovú ochranu neposkytol. Navyše, ani žiadna informácia nesvedčí o tom, že by navrhovateľovi v prípade návratu do krajiny pôvodu reálne hrozilo vážne bezprávie.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu SR

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, nebolo možné vylúčiť, že tvrdenia navrhovateľa sa zakladajú na pravde. Priamym svedkom udalostí opisovaných navrhovateľom bol sám navrhovateľ a nie jeho manželka. Preto je tvrdý rozpor medzi výpoveďami navrhovateľa a jeho manželky bezpredmetný. Správny orgán je predovšetkým povinný skúmať prípadné rozpory vo viacerých výpovediach samotného žiadateľa o udelenie azylu a poskytnutie doplnkovej ochrany a tieto nevyvodzovať len na základe výpovedí osôb s objektívne rôznou vypovedacou schopnosťou.

Najvyšší súd Slovenskej republiky rovnako nesúhlasí s názorom odporcu a krajského súdu o navrhovateľovej nedôveryhodnosti. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky navrhovateľova výpoveď bola po celú dobu konania konzistentná a vnútorne bez rozporov. Jeho tvrdenia sú zrozumiteľné, nevykazujú znaky nezrozumiteľnosti alebo rozpornosti.

Správny orgán navyše vôbec neskúmal možnú opodstatnenosť obáv navrhovateľa. Nezaoberal sa situáciou v krajine z toho pohľadu, či by aj v prípade, že by sa obrátil na štát, tento mu takúto pomoc a ochranu reálne poskytol. V tejto súvislosti odvolací súd dáva do pozornosti okrem iného materiál ECRE - European Council on Refugees and Exiles - Guidelines on the Treatment of Chechen Internally Displaced Persons (IDPs), Asylum Seekers and Refugees in Europe (Updated March 2011)

Konanie a rozhodovanie súdu o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporcu o neudelení azylu je konaním o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia podľa V. časti OSP a nie je pokračovaním administratívneho konania. Nie je preto úlohou prvostupňového súdu, ale ani odvolacieho súdu doplňovať vecnú či právnu argumentáciu rozhodnutia odporcu a nie je jeho úlohou ani vykonávať dokazovanie na skutočnosti, ktorých zistenie je podmienkou zistenia skutočného stavu veci už v administratívnom konaní.

Vzhľadom k tomu, že zistenie skutkového stavu, z ktorého vychádzalo správne rozhodnutie je nedostačujúce na posúdenie veci a rozhodnutie odporcu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov a krajský súd mal na základe uvedeného rozhodnutie odporcu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, ak ten takto nerozhodol, nebolo preto dôvodné rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vrátiť vec na nové posúdenie súdu, ale odvolací súd dospel k záveru, že je dôvodné prvostupňové súdne rozhodnutie zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu zrušuje a vec mu vracia na nové konanie.

V ďalšom konaní považuje Najvyšší súd Slovenskej republiky za potrebné, aby odporca vytknuté nedostatky odstránil.

Až po doplnení dokazovania odporca opätovne rozhodne o žiadosti navrhovateľa o udelenie azylu, resp. o poskytnutí doplnkovej ochrany.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru o potrebe zmeny rozsudku krajského súdu podľa § 220 OSP tak, že rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

O trovách konania rozhodol v zmysle ustanovenia § 224 ods. 2 v spojení s § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku a úspešnému žalobcovi priznal ich náhradu v sume 704,65€. Výška náhrady trov konania bola určená v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. a pozostáva z nasledovných úkonov právnej služby:

- prevzatie veci a príprava 120,23 € - § 14 ods. 1 písm. a/ vyhlášky),
- podanie opravného prostriedku 120,23 € - § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky),
- účasť na pojednávaní 120,23 € - § 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky)
- podanie odvolania proti rozsudku krajského súdu - 123,50 € - § 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky)
- režijný paušál – 3 x 7,21 € a 1x 7,41 € (§ 15 písm. a/, § 16 ods. 3 vyhlášky),
- 168,28 € náhrada za stratu času - § 17 ods. 1 vyhlášky
- 23,14 € (cestovné náklady – pojednávanie dňa 24.11.2010
- celkom spolu: 704,65 €

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 27. septembra 2011

JUDr. Igor Belko, v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Ľubica Kavivanovová